

ПОВОДИ

Предавање по повод излегувањето од печат на германско-францускиот учебник по историја

1. Ми претставува големо задоволство што можам да Ви го претставам првиот заеднички германско-француски учебник по историја, чиј прв том излезе од печат во 2006 година под наслов „Историја. Европа и светот по 1945 година.“
2. Најнапред би сакал да дадам краток историски осврт за меѓународната заинтересираност за издавање учебници по историја што, впрочем, се разви во сопствена гранка на истражување на историјата.
3. Токму учебниците по историја влијаат врз сликата за светот кај младите луѓе. Земајќи ги предвид комплексните, не секогаш мирните историски односи, традиционално особено е комплицирано да се претставуваат соседните народи и држави. Поради тоа се покажа како разумно да се дојде до усогласување со соседите за да се постигне прифатливо претставување за сите страни.
4. Уште во 19-тиот век се прошири сознанието дека учебниците по историја би можеле да имаат удел во разгорувањето на омразата и создавањето на негативната стереотипизација, имено, да создаваат слики на непријатели. Откако токму во времето на Првата светска војна излегоа книги полни со пропаганда, во 20-тите години се разви едно меѓународно движење за анализа на учебниците. Неговата цел беше токму искоренувањето на таквата негативна стереотипизација. Во Германија „Сојузот на одлучни школски реформери“ основан во 1919 г., и се посветува на таа тема, во Франција тоа го прави Синдикатот на учителите при јавните училишта. Таквите барања во Јапонија, Америка, Велика Британија, Полска и други држави стануваат се погласни во годините од 1920 до 1923.
5. Во 1930 година веќе 12 држави, меѓу нив и Германија и Франција, но и на пример Уругвај преземаа државни мерки за отстранување на оние текстови во учебниците што се навредливи за други нации. И Сојузот на народите се активира. Од 1946 година неговите напори беа продолжени од страна на УНЕСКО.
6. Уште од 1923 г. постојат напори за изработување на заеднички учебници по историја. Меѓутоа, таквите обиди долго време не вродија плод.
7. Наместо тоа, долго време напорите во таа насока се ограничуваа на билатерални и мултилатерални конференции и комисии за изготвување учебници. (Впрочем, во првата половина на триесеттите години на Балканот беа одржани 4 такви конференции). За првпат во 1935 г., германски и француски наставници по историја заседаваа заеднички, изготвувајќи

- препораки за спорни прашања, како на пример, во врска со историската припадност на Елзас-Лотрингија. Наставниците и историчарите, секако, се сложија, меѓутоа германскиот нацистички режим го оневозможуваше користењето на резултатите.
8. Конференциите на германските и француските наставници по историја во раните 50-ти години тргнуваа директно од тие резултати: На една конференција во 1951 година во Мајнц беа донесени 40 препораки во врска со претставувањето на европската историја на 18.-иот, 19.-тиот и 20.-иот век.
 9. Овие препораки, незадолжителни за авторите на учебници, се движеа на научно, а не на дидактичко рамниште; имено, тие консензуално ја резимираа ситуацијата во истражувањето. На тој начин, на учебникарите и надлежните за обликување на наставните планови и програми им беше обезбедена научна основа која до 1967 година постојано се актуализираше.
 10. Во 80-тите години повторно беше свикана Германско-француската конференција за изготвување учебници која во 1988 објави препораки, овојпат повеќе дидактички ориентирани. Беа дадени конкретни предлози за темите, клучните поими итн. кои би требало да бидат обработени во наставата. Како критично, сега помалку се гледаше на толкувањето на историските факти, но повеќе на одредувањето на важноста на наставните теми.
 11. Без сомнение, тоа беше и предизвикот за изготвување на заеднички учебник по историја.
 12. Впрочем, паузата во 70-ите години може да се објасни и со фактот дека тежиштето од страна на Германија беше ставено на работата на Германско-полската комисија за изготвување учебници која работеше во годините од 1970 до 1977 година. Во 1977 година беа објавени германско-полските препораки за учебници.
 13. Од 1988 година поминаа уште еднаш 15 години до почетната иницијатива за изготвување на заеднички германско-француски учебник. По повод 40-годишнината од Елисејскиот договор пред 4 години, Германско-францускиот Младински парламент што претставува иницијатива на Германско-француската Канцеларија за млади (DFJW), на 23.1.2003 година побара од претседателот Ширак и од Сојузниот канцелар Шредер изготвување на ваква книга.
 14. „Шефовите“ на двете држави ја прифатија иницијативата. Со поддршка на француското Министерство за образование и на Сојузното министерство за надворешни работи како и на 16-те министерства за култура на германските покраини - тука е важно да се нагласи дека образованието во Германија е во надлежност на покраините - реализирањето на проектот можеше да започне.
 15. На 10-ти јуни 2006 г. излезе од печат првиот од трите тома кој ја обработува историјата на повоеното време. Почнувајќи од тековната учебна година, учебникот можеше да се применува во сите заинтересирани паралелки на средното гимназиско образование во Германија и во Франција. За следните години до 2009 година е предвидено излегувањето на насловите

„Виенскиот конгрес до Втората светска војна“ и „Антиката до Наполеон“.

16. Првиот том е поделен во 5 дела кои накратко би сакал да ги набројам:
 1. Непосредното повоено време (1945 до 49 г.) и Втората светска војна во сеќавања
 2. Европа во биполарен свет (1949 до 1989 г.)
 3. Европа во глобализиран свет (1989 до денес)
 4. Техничките, економските, социјалните и културните промени по 1945 година
 5. Германците и Французите по 1945 година
17. Во издавачките куќи Натан и Клет се излезени од печат содржински еднакви верзии на книгата на француски и на германски јазик.
18. Можеби некој ќе си го постави прашањето дали авторите започнале со поновата епоха како најлесна. Но, при поточно посматрање, ваквата теза не е издржана, бидејќи за ситуацијата во истражувањето се до годините на Втората светска војна Германско-француската комисија за изготвување учебници постигнала консензус уште од 50-ите години. По правило, поновата историја за историчарите претставува еден од најголемите предизвици, затоа што е многу потешко за неа да се даде еден избалансиран суд отколку за поранешните епохи. Темите како „Сеќавањата на Втората светска војна“ (2-то поглавје) или „Крајот на колонијалните империи“ (5-то поглавје) нудат доволно материјал за контроверзи.
19. Предизвик претставуваше и задачата различните наставни стилови во Франција и во Германија да се спојат под една капа. Резултатот од ова е создавање на еден повеќестран и современ учебник по историја од повоеното време наменет за средното образование.
20. Користењето на ваков учебник ниту во Германија ниту во Франција не може официјално да биде наложено, туку тоа претставува понуда за професорите по историја. По мое убедување, нему треба да му се посака многу успех! Тоа значи дека мојот француски колега и јас денес со гордост Ви ја презентираме оваа книга.

Амбасадор на Германија во Република Македонија
Г-дин Ралф Андреас Брет